

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
БІБЛІОТЕКА

ВІДКРИТІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ **(Open Educational Resources – OER)**

Інформаційний огляд

МИКОЛАЇВ 2025

Рух до відкритої науки (Open Science) є одним із основних напрямів в освітньо-науковому просторі міжнародної спільноти, який Україна підтримує і активно долучається до впровадження політик і процедур відкритої науки.

Важливою складовою відкритої науки є створення відкритих освітніх ресурсів і надання до них доступу. Open Educational Resources – OER (відкриті освітні ресурси) – загальна назва для усіх освітніх засобів, до яких є повністю відкритий доступ завдяки безкоштовній ліцензії (переважно Creative Commons) або, які знаходяться у суспільному надбанні і захищені авторським правом. Ліцензовані матеріали для навчання, викладання та дослідницької діяльності мають безкоштовний доступ, їх можна повторно використовувати, змінювати призначення, адаптувати та повторно розповсюджувати іншими особами.

Сприяючи розвитку освіти та науки в Україні, бібліотека ЧНУ ім. Петра Могили підтримує політику відкритих освітніх ресурсів та пропонує своїм користувачам інформацію про вільно доступні навчальні, науково-дослідницькі матеріали, матеріали з формування і вдосконалення навичок та саморозвитку для їх використання, адаптації та поширення.

Матеріал інформаційного огляду «Відкриті освітні ресурси» згрупований за розділами: відкриті пошукові системи та репозитарії; книги та підручники; онлайн-курси; відкриті аудіовізуальні ресурси; наукові журнали. Всередині розділу інформація розміщена в кирилично-латинському алфавітному порядку назв web-сторінок, містить гіперпосилання на електронний ресурс.

Відкриті пошукові системи та репозитарії

Інституційні репозитарії ЗВО України	Інформаційний огляд цифрових архівів ЗВО України, що збирають, зберігають, впорядковують та надають доступ до наукових та навчальних матеріалів, створених співробітниками та здобувачами освіти певного ЗВО України
Національний репозитарій академічних текстів	Національний репозитарій — загальнодержавна розподілена електронна база даних, в якій накопичуються, зберігаються і систематизуються академічні тексти
arXiv	Найбільший відкритий архів електронних наукових публікацій та їх препринтів з фізики, математики, астрономії, комп'ютерних наук, біології тощо. Підтримується бібліотекою Корнельського університету
CORE	Пошукова система відкритих наукових публікацій у світі. Надає доступ до наукового контенту від постачальників даних з усього світу, включаючи видавництва, інституційні та тематичні репозитарії, що підтримують політику відкритого доступу
Dissertation.com	Сайт містить кілька тисяч зарубіжних дисертацій. Пошук здійснюється за автором, назвою, ключовим словом, тематикою
Google Patents	Спеціальна пошукова система від Google, яка індексує патенти та заявки на патенти. Google Patents індексує понад 87 мільйонів патентів та патентних заявок
Google Scholar або Google Академія	Пошукова система вільного доступу, яка індексує повний текст наукових публікацій всіх форматів і дисциплін
OpenDOAR	Каталог репозитаріїв відкритого доступу, в якому можна шукати і переглядати тисячі зареєстрованих репозитаріїв за різними ознаками, такими як місцезнаходження, програмне забезпечення або тип матеріалів, що зберігаються

Open Educational Resources Search Index (OERSI)	Пошукова система відкритих освітніх ресурсів у вищій освіті, що спільно надається Університетським бібліотечним центром Північного Рейну-Вестфалії (hbz) та Інформаційним центром науки і технологій ТІВ – Лейбніца та Університетською бібліотекою з 2020 року
Registry of Open Access Repositories (ROAR)	Реєстр репозитаріїв відкритого доступу - міжнародна база даних-пошуковик, у якому індексується час створення, локалізація інституційних репозитаріїв відкритого доступу та кількісні показники їхнього вмісту

Книги та підручники

Українська бібліотека від проекту LibreText	Мультидисциплінарний ресурс відкритих підручників сучасних авторів США в машинному перекладі українською мовою
Directory of Open Access Books (DOAB)	Довідник книг відкритого доступу (DOAB) містить метадані та повні тексти книжок академічних видавництв, що підтримують принцип відкритого доступу та пройшли рецензування
E-Books Directory	Каталог посилань на вільно доступні електронні книги, документи та конспекти лекцій, які можна знайти в Інтернеті
EdEra Books	Бібліотека EdEra - платформа для підвищення кваліфікації з книгами, лекціями, презентаціями, матеріалами від найкращих освітян України
Google Book	Сервіс повнотекстового пошуку книг, оцифрованих компанією Google
LibreTexts	Адаптивна, зручна для користувача некомерційна міжнародна платформа відкритих освітніх ресурсів, якій освітяни довіряють для створення, налаштування та обміну доступними, інтерактивними підручниками, адаптивними домашніми завданнями та допоміжними матеріалами

MIT OpenCourseWare (MIT OCW)	Проект Массачусетського технологічного інституту з публікації у відкритому доступі матеріалів всіх курсів інституту. Опубліковані матеріали включають плани курсів, конспекти лекцій, домашні завдання, екзаменаційні питання
OER Commons	Публічна цифрова бібліотека відкритих освітніх ресурсів з різних галузей знань: прикладні науки, науки про життя, суспільні, фізико-математичні, гуманітарні, юридичні науки, бізнес, освіта
Open Culture: 200 Free Textbooks	Доступ до 200 відкритих підручників від відомих вчених та до понад 1700 безоплатних онлайн-курсів від провідних університетів світу
OpenEd at BCcampus	Проект уряду Канади орієнтований на забезпечення студентів відкритими підручниками та іншими освітніми матеріалами з різних галузей знань
Open Research Library	Колекція книг відкритого доступу з багатьох галузей знань
Open Textbook Initiative from the American Institute of Mathematics	Ініціатива «Відкриті підручники» від Американського інституту математики заохочує впровадження підручників з математики з відкритим кодом та відкритим доступом
Open Textbook Library	Бібліотечна колекція відкритих підручників, ліцензованих авторами і видавцями для вільного використання та адаптації охоплює комп'ютерні науки, інженерію, математику, природничі науки, суспільні та гуманітарні науки та дає можливість завантажувати, редагувати і розповсюджувати їх безкоштовно
Teaching Commons	Високоякісні відкриті освітні ресурси провідних коледжів та університетів: підручники, матеріали курсів, плани уроків, мультимедіа, лекції тощо
Twillo	Портал безкоштовних освітніх матеріалів з відкритою ліцензією, які доступні для використання у навчальній та викладацькій діяльності з різних галузей знань. Ініціатива Національної науково-технічної бібліотеки Німеччини

Wikibooks	Інтернет-зібрання підручників з вільним доступом
Wiley-Blackwell	Видавництво Wiley-Blackwell публікує роботи в широкому спектрі наукових і професійних областей, включаючи біологія, медицина, фізична наука, технологія, громадський і гуманітарні науки

Онлайн-курси

ВУМ online	ВУМ (Відкритий Університет Майдану) пропонує навчальні курси, сформовані з відео лекцій, практичних завдань та контрольних запитань. Курси ведуть провідні викладачі бізнес-шкіл, громадського сектору, практики з бізнесу та соціальної сфери
Портал знань	Вільний доступ до навчальних курсів різної тематики
Babbel	Безкоштовні мовні курси (німецька, польська, англійська) для українців
Canvas Network	Проект містить різноманітні безоплатні, умовно безоплатні та платні курси курси, які проводять різні за рівнем підготовки та напрямом діяльності доктори наук, менеджери, письменники
Creative Practice	Креативна Практика - онлайн-платформа для освіти та кар'єри в креативних індустріях, що включає комплексне навчання різним аспектам графічного та UX/UI-дизайну
Coursera	Coursera – технологічна компанія, що працює в галузі освіти, пропонує сотні безкоштовних навчальних курсів з різних дисциплін від університетів з різних країн світу. Coursera for Campus доступна для всіх українських закладів вищої освіти та студентів і надає широкий спектр можливостей для навчання – від практичних проектів і курсів до сертифікатів і програм для отримання диплому

Prometheus	Українська платформа безкоштовних масових відкритих онлайн курсів, що надає можливість переглядати навчальні курси університетського рівня від викладачів КНУ, КПІ, Києво-Могилянської академії та інших закладів вищої освіти
Duolingo	Безкоштовна платформа для вивчення іноземних мов
EdEra (Education Era)	EdEra - українська edtech-компанія, яка створює освітні рішення для держави, бізнесу та громадського сектору: онлайн-курси, спецпроекти, навчальні платформи, інтерактивні підручники, освітні блоги та освітні ігри
EdX	Платформа масових відкритих інтерактивних англomовних курсів, що заснована Массачусетським технологічним інститутом і Гарвардським університетом
Open Course Library (Бібліотека відкритого курсу)	Колекція високоякісних загальнодоступних безкоштовних курсів, включаючи навчальні програми, завдання, матеріали для читання та оцінки, які можна завантажувати і використовувати для навчання. Весь вміст зберігається в документах Google, що полегшує доступ, перегляд та завантаження
Udacity	Платформа пропонує курси технічного напрямку: математика, бізнес, дизайн, фізика, біологія та співпрацює з корпорацією «Google», фінансовим гігантом «Bank of America», соціальною мережею Facebook та іншими
Udemy	Американська освітня технологічна компанія, яка являє собою онлайн-платформу для навчання і викладання та охоплює широкий спектр тем, включаючи програмування, бізнес, особистісний розвиток тощо. Для українських закладів освіти доступ до найкращих курсів Udemy безкоштовний

Відкриті аудіовізуальні ресурси

CC Search	Пошуковий портал зображень, музики, відео, ліцензовані за ліцензією Creative Commons CC, на різних платформах, включно із YouTube, Google, SoundCloud тощо
Flickr: Creative Commons	Пошуковий ресурс зображень за ліцензією Creative Commons (CC)
Smithsonian Open Access	Ініціатива Смітсонівського інституту пропонує доступ до понад 2,8 млн зображень під відкритою ліцензією CC. Представлені об'єкти мистецтва, науки, історії, культури, техніки, дизайну можна завантажувати, ділитися та повторно використовувати
TED Talks	Відеодоповіді від TED, некомерційної організації, що займається поширенням ідей

Наукові журнали

Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України	Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України є бібліотекою відкритого доступу і передбачає безкоштовний доступ читачів до повнотекстових наукових статей, опублікованих в українських періодичних виданнях з правом читати, завантажувати, копіювати, розповсюджувати, друкувати, проводити пошук, посилатися на повнотекстові статті, індексувати тощо
Наукова періодика України	Повнотекстова база даних Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, в якій представлено наукові періодичні видання України
arXiv	Відкритий архів електронних публікацій наукових статей та їх препринтів з фізики, математики, астрономії, комп'ютерних наук, біології. Підтримується бібліотекою Корнельського університету

BASE (Bielefeld Academic Search Engine)	Одна з найоб'ємніших пошукових систем у світі для академічних веб-ресурсів, спеціалізованих на пошуку наукових публікацій відкритого доступу в Інтернеті, створена бібліотекою Білефельдського університету
DOAJ Directory of Open Access Journals	Міжнародний онлайн-каталог рецензованих наукових журналів відкритого доступу, який надає вільний та безкоштовний доступ до наукових публікацій з різних галузей знань
Explore PLOS Journals	Некомерційний науково-видавничий проєкт, спрямований на створення бібліотеки журналів та іншої наукової літератури під вільною ліцензією та у відкритому доступі